

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

§. 3. De Olfactu & odore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

4 Obiectum visus esse colorem & lucem, utrumque formale, quia utrumque per se visionem terminat, suadet experientia; nullum enim aliud obiectum hac potentia sentimus, & hæc illis attingi, ipsi oculi testes sunt. De distinctione coloris à luce disputant Conimbr. c. 7. q. 2. ubi varias opiniones referunt. Esse colorem apparentem, qui à luce non distinguitur, sicut color Iridis, & qui in columbæ collo conspicitur, probatur, quia secundum diuersos aspectus, diuersas apparet, cum sit idem semper, inde illius apparentiæ minimè credendum est; color autem papyri, croci, & atramenti quomodocumque inspicitur, semper album, nigrum, rubrumve videtur. Ex quo inferitur hunc esse verum fixumque colorem, à luce distinctum, & illum tantum apparentem luce identificatum. De natura colorum mediocriter tantum vide Conimbr. ibidem quæst. 4.

5 Lumen posse videri sine colore patet in aëre, in quo videtur lux absque colore aliquo: colorem autem non posse sine lumine videri, certum est, cum in obscuro loco nullum colorem cernere possimus. Est dubium an lux requiratur ex parte medijs, vel ex parte obiecti Conimbr. q. 4. art. 2. docet requiri ratione utriusque. Affirmo cum Hurt. disp. 17. sect. 2. Arriag. disp. 5. sect. 3. subf. 2. tantum ex parte obiecti requiri, quod probō. Homo existens in vltima parte specus per medium illius obscurum valde videt obiectum illuminatum existens foris: ergo lumen tantum requiritur ex parte obiecti, non ex parte medijs. Dices, semper medium habere aliquam lucē, quæ sufficit, ut recipiat species obiecti existentis deformis: Contra: ergo si medium habet lucem sufficientem ad recipiendum species obiecti existentis foris, etiam poterit recipere species coloris existentis in medio specus, & videre talem colorem: si enim lumen requireretur tantum ex parte medijs, sicut obiectum illuminatum existens extra specum per medium specum obscurum valde videtur, sic videri posset existens intra eundem specum, quod non contingere suadet experientia.

6 Deinde si aër inclusus intra specum habet sufficientem lucem ut recipiat species corporis existentis extra specum, lux existens in specu videri posset, hanc tamen non videri nisi valde propinquam certum est, quia si in medio specus ponatur corpus opacum, nullum impedit visionem, nisi forsitan corporis extra specum existentis: ergo non videbatur lux aëris existentis post corpus opacum.

7 Quomodo lux colorem inuenit ad producendam sui speciem, ex nullo capite potest à priori, neque à posteriori probari. Aliqui affirmant esse conditionem requisitam, ut color illam producat, ego non inuenio quod genus sit hoc conditionis, quapropter assero in re dubia efficienter lumē cum colore concurrere ad productionem speciei coloris.

§. II.

De Auditui, & audibili.

8 **A**uditus obiectum tantum est sonus, qui rectè definitur: *Qualitas producta per verberationem aëris duobus corporibus se inuicem trudentibus.* Corpora dura aptissima sunt ad sonum efficiendum, ideo metalla magis sonant quam alia corpora mollia. Benè tamen notantur Conimbricenses c. 8. quæst. 1. non esse necessaria duo corpora dura ad efficiendum sonum, quia aqua fluente, & aquis inuadentibus alijs, ex huiusmodi corporibus fit sonus. Nullum aliud obiectum auditui percipi posse constat experientia.

9 Subiectum soni est corpus interceptum corporibus se inuicem trudentibus, sicut ex illius fractione, seu compressione fit sonus, sic in illo recipi potest. Deinde, quia immota campana, quæ sonum producit, constat moueri subiectum soni, cum in hoc medio audiatur, in quo antea percipi non valebat, quod aliter contingere non potest, nisi per nouam approximationem localem, quia virtus producendi species in sono est eadem, & hæc in instanti producantur, cum careant contrario.

10 Non tantum aër, sed etiam aqua est subiectum aptum ad recipiendum sonum, & ad species soni sustentandas. Ita contra Hurtad. docet Arriaga suprà subf. 3. & Conimbr. c. 8. q. 2. art. 1. quod probatur, quia auditur aquarum murmur defluentium per profundas fluminis partes, etiam si extimæ, quia congelatæ, vel alià de causâ detineantur, quod probat aquam sonum edere, & illius species recipere; & hanc secundam partem confirmat fuga piscium audientium voces, vel alium corporum strepitum. Neque rationem alicuius momenti pro sua sententia adducit

Hurtad. tantum ex illo contra nostram sententiam obici potest, hominem existentē intra aquam nihil audire, quod non omnino verum est, difficile enim credo hominem palmo aquæ obiectum ingentem bombardæ sonum penitus non auditur, & adhuc hoc admisso, Resp. hoc prouenire ex distemperie, quam nimia frigiditas, & humiditas aquæ causat in organo auditus.

Inter sonos vox est omnia præcipuus, definitur ab Arist. *Itus aëris respiratione attracti, qui ab anima in pulmone trahitur cum quadam imaginatione efficitur.* Itus nomine, sonum solum productum intellige, qui genus est in hac definitione, reliqua verò locum differentie obtinent. Vox tantum conuenit animantibus, non tamen omnibus, pisces enim voces non efformant, neque mulcæ, licet enim murmur excipient cum volatu attollunt, hoc non fit organis requisitis ad vocem, neque cum imaginatione, sed tantum eodem modo, quo fieret alio emortuo corpore moto.

Auditus valde necessarius est ad disciplinas acquirendas, vitamque politicam degendam: est enim minus fit nobilis visu, certè valde necessarius, miserrimè enim vitam degunt omnino surdi. Aures aptissime sunt ad huius potentie vsum, emittunt enim species collectas, & ita illis videntur, ut eam occludat alijs corporibus potentie noxijs. Intra formam auris membrana quædam continetur, quæ tympanum vocatur cavitatem orbicularē trahens, quam tria officula stabilunt, quorum primum incales pedunculis innitens duobus, secundum malleoli, & tertium stapæ figuram retinent: intra membranam cōtinetur quidam veluti in natus aër, ita tectus, ne effugiat, vel distemperiem pariat. Tympanum affixum est cuida nervo, per quem spiritus animales trahuntur ad suas per ficēdas operationes. Sensatio auditus fit in parte intra tympanum cōtenta, quæ aptissima est ad hanc sensationem, sicut aër ad species illi deferuientes recipiendas, lege Conimbr. suprà.

§. III.

De Olfactu & Odore.

Olfactus, sensus est odoris tantum perceptiuis rebus sub naribus: natus præter pulchritudinem, quam facies affert, & utilitatem capiti ad excrementa expellenda, aptissimus est ad sensationem olfactus, deseruit enim aërem attrahens, quæ attractione panduntur duæ portule immediate organo olfactus, per quas odor ingreditur, & hæc est causa, propter quam respiratione non officiamus, secus aspiratione, quæ aër attrahitur. Hæ portule sunt in parte inferioris cavitatis existentis intra oculos, & nares, quam habitant caruncule mamillares ita dictæ 3. mamillæ figura. His carunculis subiicitur os quoddam tripartitum multis foraminibus instar cribri patens, habet tamen duo insignia, alijs duobus foraminibus nasi correspondentia, hoc os cribrum, & spongiosum dici solet. Oloratus reidet in carunculis mamillaribus, quæ additiore locomotione, ad quas reliquæ partes organicæ ad hunc sensum pertinentes ordinantur, lege Conimbr. c. 4. quæst. 4. art. 2.

Affirmant aliqui odorem esse substantiam quandam per medium diffusam, quæ ad olfactum peruenit, & sensationem efficit. Dicendum tamen est esse qualitatem, quia substantia nullo sensu percipi valet, hanc sæpè per mediū diffundi simul cum aliquibus partibus substantiæ, cui inhaeret, negari nequit; videmus enim plures substantias odoriferas in partes fumosas exhalari. Dici etiam posset non esse necessarium, hanc qualitatem ita diffundi ut sensu percipiatur, sed posse medijs speciebus sentiri, ut patet in electro, & in alijs substantiis odoriferis, quæ latissima spacia, pluraque successeu odore replent, & diu durant: quid verius, dicendum ubi de speciebus huius potentie.

Qualitas odorifera definitur potest: *Qualitas orta ex temperamento primarum qualitatum siccitate, & calore alijs qualitibus dominante.* Substantie enim odoriferæ, quod magis calefiunt, manibique trahuntur, maiorem odorem emittunt, & in hyeme, in qua humiditas cum frigiditate viget, minus percipiuntur vina, aliæque substantiæ odoriferæ quàm verno tempore.

Probos odor salutaris, sapidique cibi signum est: foetor verò nociui, atque corrupti, & ideo ut plurimum odore examinamus cibos insumēdos, quapropter aptissime nares sunt supra os appositæ, veluti custodes, & examinatrices ciborum, ut salubribus oris ingressum permittant, & nocuos abigi moneant.

§. IV.